POSTTIDNING B.
BILAGA MEDDELAD

Carolina Andersson och Daniela Arell tillbaka från skräpletarrundan. De proppar en söt barnryggsäck full med ölburkar, blodiga knivar och porr och ställer ut den på stan. Akay nickar gillande. Foto: Henric Lindsten.

Street Art på schemat

På bildprogrammen i Norrtälje försöker bildlärarna ta tillvara den moderna gatukonstens förmåga att kommunicera, problematisera och entusiasmera.

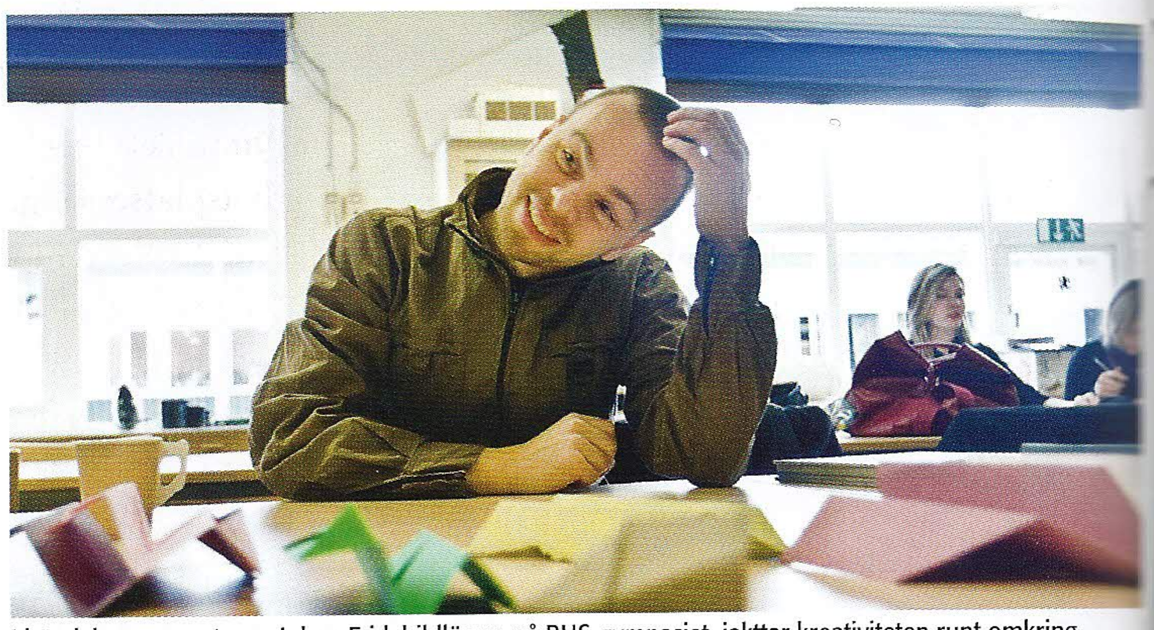

I händelsernas centrum. Johan Frid, bildlärare på RHS-gymnasiet, iakttar kreativiteten runt omkring. Foto: Henric Lindsten.

BILDLÄRAREN JOHAN FRID går snabbt genom Rodengymnasiets tegelkorridorer. Han är inte på någon av sina egna arbetsplatser idag. I stället ska han och hans elever från RHS-gymnasiet i Norrtälje och Åkersberga vara här, i en av det stora Rodengymnasiets bildsalar. RHS-eleverna har han redan slussat rätt. De sitter därinne, tillsammans med bildläraren Maria Lindgren, hennes estetbild-tvåor från Roden och Akay, sveriges mest namnkunnige Street Art-konstnär. Akay har redan kopplat sin Mac till en ljuskanon som projicerar hans laptopskrivbord på en stor duk. Klockan är fem över nio och han är redo att börja.

Egentligen föddes idén om ett Street Art-projekt inte på någon av de här gymnasieskolorna. I stället var det Norrtälje konsthall som frågade om de inte ville göra något med Street Art. De hade en Street Art-utställning inplanerad och tyckte att det här lät som ett bra tillfälle att försöka involvera bildgymnasisterna. Maria Lindgren tände på idén.

– Det är såklart bra att eleverna får komma utanför skolans väggar och själva vara del av konstvärlden utanför. Det är en väldigt kort startsträcka i Street Art också, det är bara att sätta igång, göra någonting opretentiöst. Snabbt. Och bra. Att ställa ut något på stan. Det är ett perfekt sätt att göra sin röst hörd som ung och oetablerad, menar Maria Lindgren.

Och eleverna kommer att tycka om det. Det kommer att bli en kom ihåg-grej som jag kan använda senare.

– Kommer ni ihåg när vi höll på med Street Art? Kommer ni ihåg hur vi jobbade då? Det är kul för eleverna att få tillfälle att träffa några som faktiskt lever på sin konst.

Johan Frid tände också på idén. Han såg framför sig hur hans elever skulle ges möjlighet att upptäcka miljöerna omkring sig. Se stadsmiljön. Och förstå hur man med små, små medel kan förändra – eller återuppväcka, korrigerar han sig – stadsmiljön. Det offentliga rummet.

– Den stora pedagogiska vinsten med det här är väl om 16–17-åringar förstår att stadens offentliga rum inte är kommunpolitikernas, utan alla medborgares. Och att de känner sig delaktiga i sin närmiljö. Och det är ju också intressant att det här är en typ av folkkonst säger Johan Frid.

Eleverna har redan tidigare tagit del av konst som visas i kommersiellt syfte, som på ett galleri. Och konst som visas i ett pedagogiskt syfte, som på ett museum. Och nu alltså folkkonst, i en form som tydligt ställer frågan: Vad har konsten för kraft och funktion i samhället? Varför gör man den? Vad har den för betydelse?

”HALLÅ, FINNS DET NÅGON plastpåse här? Vi har fått en idé!”

Daniella, Alexandra, Carolina, Gima och Pamina lyckas på något sätt alla klämma ihop sig i dörröppningen och blockerar vägen både in och ut ur klassrummet tills de har fått sin plastpåse. Medan alla andra grupper har kommit igång med både idéarbete och konstruktion har de sett allt mer uppgivna ut på sitt hörn. Den ena vill göra något med väskor. Den andra vill göra något med blod. En tredje plockar med ett nyckelband och undrar om man kan göra någonting av det. En fjärde suckar, sträcker på sig och vet inte riktigt vad hon vill göra. Idéarbetet spårar lätt ur.

Men nu har de alltså fått en idé, och en plastpåse, och kastar sig ut genom Rodengymnasiets portar. Går snabbt längs gångvägen. Sparkar lite förstrött i buskarna. Försöker hitta gamla ölburkar och fimpar. Kondomer om de hittar. Knark om de hittar. Allt läggs i plastpåsen på vägen till ÖB.

Klockan tre i eftermiddag är det genomgång. Då har alla grupper värkt fram en idé, konstruerat ett verk, monterat det, och dokumenterat. All dokumentation går in på Akays laptop, och de tittar på den tillsammans.

–Det här är lärorikt. Det är bra för mig att tvingas formulera mig kring vad det är jag sysslar med. Jag möter ju aldrig min >

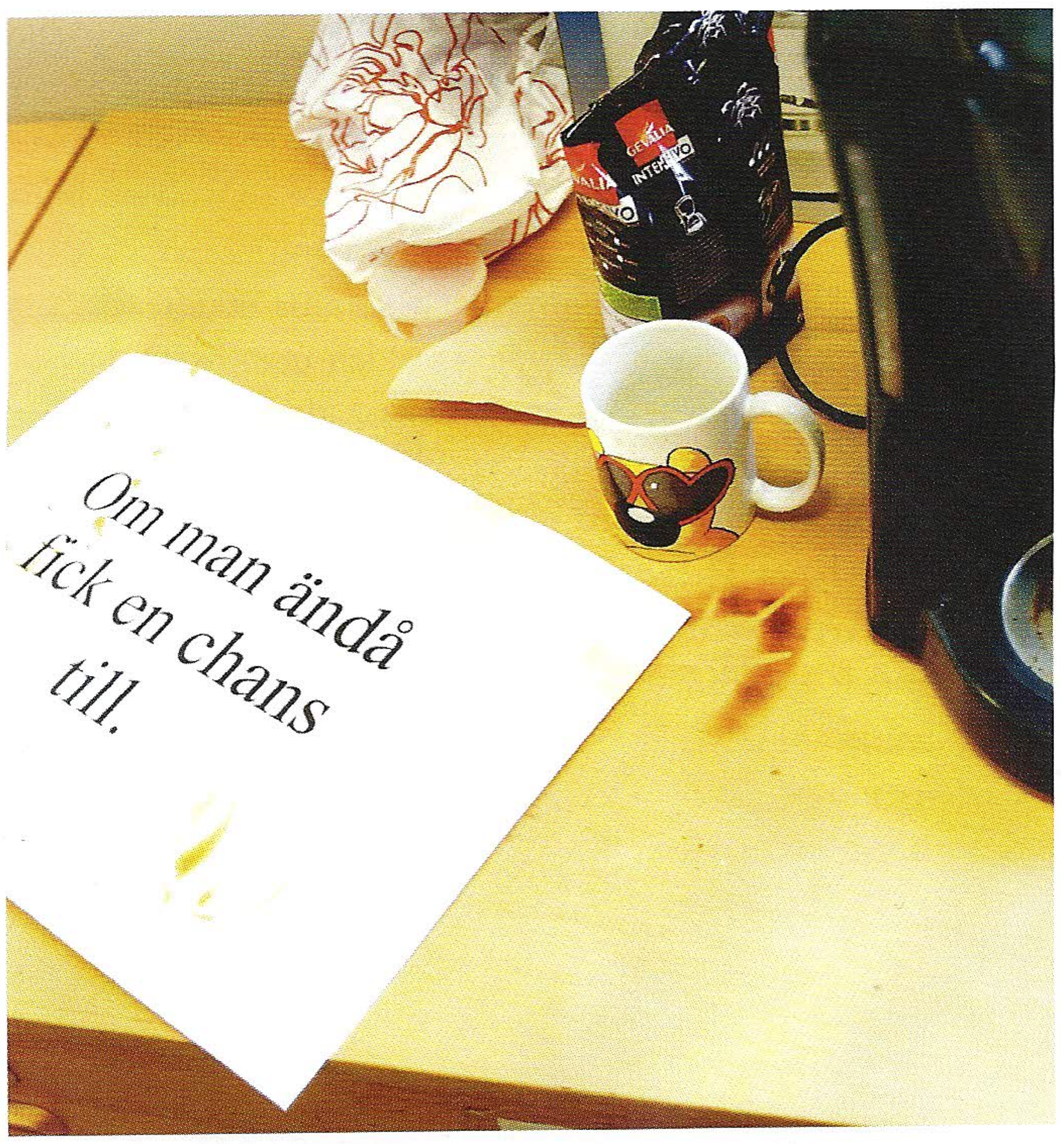

Plakatkonst? Eleverna använder sig gärna av stillsamt filosofiska textbudskap i sina Street Art-verk. Foto: Henric Lindsten.

"Vilken skön dag!" Maria Lindgren tar det ganska lugnt. Foto: Henric Lindsten.

publik annars. Och så får jag chansen att så ett frö hos de här ungdomarna. Jag kan visa hur lätt det kan vara att med så här extremt enkla medel förändra en liten bit av en stad, berättar Akay.

Helt okontroversiellt är det ju inte. I Stockholms Stad, till exempel, har renhållningsnämnden drivit en hård kamp mot allt som "går stick i stäv med visionen om en ren och vacker stad", vilket bland annat gjort att Stadsmuseets stadsvandringar fått kontrolleras så att de inte visar upp någon otillbörlig gatukonst. Medan Johan Frid och Maria Lindgren i Norrtälje aktivt uppmanar sina elever att gå på fredagens workshop om graffitti! Och schemalägger en dag med Street Art, konsten som växte fram ur grafittikulturen och som rymmer stora delar aktivism och subversivitet. Maria Lindgren är medveten om att det skulle kunna bli en het potatis och rör sig liksom i cirklar runt frågan.

– Får man ta en trist betongvägg och försköna den, funderar hon högt. Det får man ju inte men … meningen avslutas inte.

De har haft diskussioner om gränsdragningar tillsammans med eleverna. Och Maria Lindgren litar på sina elever. Det är klart de förstår att de har rätt till det offentliga rummet, men att det också innebär att man måste visa rummet respekt. Och att de jobbar så intensivt med just den här diskussionen kan knappast göra eleverna *sämre* i det avseendet.

Och sen är det ju ganska snälla saker de gör, eleverna. Mycket budskap. Mycket texter.

JOHAN FRID TYCKER ATT det här projektet handlar om så mycket mer än bara diskussionen om huruvida Street Art är legal eller illegal. Men han är förstås medveten om att den finns och att han som bildlärare bör kunna förhålla sig till den.

– Om en raggare bränner ner på stan i full fart med sin bil och vrålar samtidigt. Då kommer det att väcka olika reaktioner. En del blir provocerade av det. Andra inte. Men det händer. Att fara skrikande i en bil genom stan går att jämföra med att spontant hänga upp en skulptur i ett träd. Vi är alla, i vilket fall som helst, vare sig vi vill det eller inte, delaktiga i ett socialt sammanhang. Och ingenting är fast bestämt, saker och ting kan förändras. Och det gör de också. Ständigt.

Akay står i societetsparken i Norrtälje. Fanny Sahlberg-Ahlström sitter uppe i ett träd och hänger upp tomburkar inklädda i olika sorters omslagspapper i grenarna. Akay tar bilder snabbt, batteriet blinkar och kameran kan lägga av vilken sekund som helst. Han tänker att de här tjejerna har jobbat sjukt fort. På en konsthögskola hade ingen vågat gå för den här idén, så snabbt. Men de här tjejerna är så opretentiösa och peppade.

– Fan vad fint det här trädet blir!

– Shit, det är skitsnyggt!"

STEFAN WESTRIN

FAKTA/Street Art

Street Art", eller gatukonst, är en sorts obeställd offentlig konst. Många verk har det gemensamt att de strävar efter att omforma staden till ett mer personligt och socialt rum. En känd Street Art-konstnär är brittiske Banksy.

Förutom workshopen med Akay erbjuds den här gruppen bildgymnasister också en workshop i Graffiti, en föreläsning om obeställd offentlig konst "Från Pompeji till rondellhundarna", och en debatt om vad som ryms i det offentliga rummet. Bildeleverna ställde ut sina verk på olika platser i Norrtälje och inkluderas också, om de vill, i utställningen "På andra sidan muren – Street Art" på Norrtälje konsthall.